

**MIEJSKI PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
W TOMASZOWIE LUBELSKIM
NA 2012 ROK**

Popyt na narkotyki mierzony jest rozpowszechnieniem ich konsumpcji. Dysponujemy kilkoma źródłami informacji na ten temat, w szczególności danymi dotyczącymi rozpowszechniania używania narkotyków wśród młodzieży szkolnej. Najnowsze wyniki pochodzą z badania zleconego przez KBPN w 2008r. Fundacji Centrum Badania Opinii Społecznej CBOS.

Innowacyjnym elementem badań w 2008 r. było dodanie do ankiety dodatkowych pytań o używanie narkotyków, które stanowiły częściowo powtórzenie już wcześniej sformułowanych zagadnień. W dalszej części ankiety respondenci proszeni byli zatem o zaznaczenie substancji, które zażywali kiedykolwiek w życiu, w ciągu ostatnich 12 miesięcy oraz 30 dni. Udzielając odpowiedzi badania korzystali z przedstawionej kafeterii substancji. Wyniki badania, na podstawie pytania zamkniętego, wskazują, że najbardziej rozpowszechnionymi substancjami psychoaktywnymi i używanymi przez młodzież, chociaż raz w życiu są: marihuana i haszysz (30,5%), leki uspokajające i nasenne bez zaleceń lekarza (21,8%) oraz amfetamina (9%). W ww. badaniu pytano także o stosowanie tzw. „dopalaczy”, do których używania przyznało się 3,5% badanych, co jest porównywalne z używaniem chociaż raz w życiu grzybów halucynogennych (3,6%), sterydów anabolicznych (3,4%) oraz leków przeciwkaszlowych (3,2%). Ponadto rozpowszechnienie używania alkoholu w połączeniu z marihuaną oraz alkoholu z tabletkami wyniosło odpowiednio: 17,3% i 12,2%.

Zgodnie z Ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, samorządy wojewódzkie i gminne zobligowane są do opracowania i wdrażania Wojewódzkich i Gminnych Programów Przeciwdziałania Narkomanii. W ramach ww. programów, samorządy wspierają lokalne i regionalne inicjatywy, które obejmują m.in.: szkolne programy edukacyjne, programy dla rodziców, szkolenia dla realizatorów, programy dla młodzieży z grup ryzyka i ich rodzin oraz zajęcia pozalekcyjne.

Samorządy włączyły się również w realizację programów profilaktyki selektywnej.

Ostatnie dane dotyczące nielegalnego rynku narkotyków i przestępczości narkotykowej wskazują na spadek wartości większości wskaźników służących do monitorowania działań z obszaru redukcji podaży, jak również rozmiarów nielegalnego rynku. Warto podkreślić, że pomimo mniejszej liczby przestępstw wzrosła liczba czynów karalnych dotyczących upraw maku i konopi. Według informacji Policji ceny narkotyków ustabilizowały się, chociaż istnieją odstępstwa od tej tendencji. Według ostatnich badań szkolnych przeprowadzonych w 2008 r. przez CBOS, w opinii uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych, zmniejszyła się dostępność narkotyków. Przedstawione i omówione w raporcie dane mogą wskazywać na zmniejszenie się rozmiarów przestępczości narkotykowej.

Trudno jest dokładnie określić, kiedy rozpoczęły się uprawy konopi indyjskiej w Polsce. W latach 90. Uprawy konopi miały, przynajmniej częściowo, charakter upraw na własny użytek. Nie ma jednak danych dotyczących wielkości tych upraw w tym czasie. Statystyki Policji wskazują, że pierwsze uprawy konopi w Polsce odnotowano w 1994 r.

W Polsce na rynku konopi dominuje marihuana, w szczególności mocniejsze odmiany tzw. skun – zawierające zwiększone ilości THC. Haszysz jest o wiele mniej dostępny i pochodzi prawie wyłącznie z importu. Według szacunków Policji około 30% konsumowanych konopi jest uprawianych w kraju. W latach 2001 – 2008 nastąpił wzrost średnich cen marihuany oraz haszyszu. W ciągu ostatnich lat wzrosła także popularność upraw konopi na własne potrzeby. Od 2005 r. odnotowuje się stały spadek liczby przestępstw dotyczących sprzedaży detalicznej konopi. W latach 2004 – 2006 odnotowano spadek przestępstw związanych z przemytem marihuany lub haszyszu. Jednakże od 2007 r. obserwuje się wzrost liczby tych czynów karalnych. Największą liczbę przestępstw związanych z produkcją marihuany lub haszyszu odnotowano w 2005 r.

Zjawisko używania amfetaminy pojawiło się w Polsce na początku lat 90. Wraz ze zmianami ustrojowymi oraz zwiększonym dostępem do substancji psychoaktywnych.

Rynek amfetaminy w Polsce od początku lat 90. zdecydowanie się zmienił. Początkowo Polska była jedynie krajem tranzytowym. Obecnie znaczna część amfetaminy produkowana jest w Polsce. Głównym kierunkiem przemytu jest Skandynawia. Jednak zmniejszenie intensywności kontroli na granicach wewnętrznych Unii oraz zwiększona migracja, wpłynęły na wzrost przemytu amfetaminy z Polski do krajów tzw. "starej Unii".

Badania populacyjne wskazują, że od początku lat 90. systematycznie rosła liczba użytkowników amfetaminy oraz osób eksperymentujących z tą substancją. Amfetamina od tamtego czasu stała się drugim, pod kątem rozpowszechnienia, narkotykiem (po przetworach konopi). Wzrastającemu zainteresowaniu amfetaminą towarzyszyła coraz większa zgłaszalność do leczenia w związku z uzależnieniem od tego narkotyku. Sytuacja ta uległa stabilizacji lub lekkiemu spadkowi w przypadku większości wskaźników w ostatnich latach.

Pomimo względnej popularności amfetaminy nadal mało jest dostępnych badań oraz analiz skupiających się właśnie na tej specyficznej substancji. Poza badaniami populacyjnymi (ESPAD czy badaniami populacji generalnej) istnieje kilka badań nad rozpowszechnianiem tego narkotyku w wybranych problemowych populacjach.

Badania klientów programów niskoprogowych pokazuje, że amfetamina jest drugą, po opłatach, najbardziej rozpowszechnioną substancją wśród tej populacji. Jest również drugą na liście substancją, która według uzależnionych sprawia im najwięcej problemów. Wśród użytkowników amfetaminy będących klientami programów niskoprogowych przeważają mężczyźni. Ponadto używanie amfetaminy jest najbardziej rozpowszechnione wśród osób między 25 a 29 rokiem życia.

Podstawowym aktem prawnym z zakresu prawa narkotykowego nadal pozostaje Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. Ustawa reguluje: 1) kompetencje w przeciwdziałaniu narkomanii poszczególnych służb oraz instytucji na stopniu centralnym i samorządowym, 2) działalność w zakresie edukacji, wychowania oraz informacji, 3) sposób postępowania z osobami uzależnionymi, 4) reguły oraz tryb postępowania z prekursorami, środkami odurzającymi i substancjami psychoaktywnymi, 5) reguły oraz tryb postępowania w związku z uprawniami maku i konopi oraz 6) przepisy karne i 7) wykaz substancji kontrolowanych.

Aktem wykonawczym wskazującym kierunki priorytetowe, spełniającym rolę zarówno Krajowej Strategii, jak i Planu Działania, jest Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011 – 2016. Krajowy Program jest aktem prawnym w randze rozporządzenia. Promuje on zrównoważone podejście do problemu narkotyków i narkomani, zachowując proporcje pomiędzy zadaniami z zakresu redukcji popytu, jak i ograniczenia podaży. Celem głównym programu jest „Ograniczenie używania narkotyków i związanych z tym problemów społecznych i zdrowotnych”.

Osiągnięcie celu głównego realizowane jest w pięciu obszarach:

- I. Profilaktyka
- II. Leczenie, rehabilitacja, ograniczanie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna
- III. Ograniczenie podaży
- IV. Współpraca międzynarodowa
- V. Badanie i monitoring.

MIEJSKI PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W TOMASZOWIE LUBELSKIM NA 2012 ROK

Zadanie 1

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.

Lp.	Nazwa zadania	Realizator	Termin
1.	Prowadzenie zajęć terapeutycznych dla osób uzależnionych od narkotyków.	Pełnomocnik ds. uzależnień	Praca ciągła
2.	Prowadzenie oddziaływań terapeutycznych służących zdrowieniu.	Pełnomocnik ds. uzależnień	Praca ciągła

Zadanie 2

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychologicznej i prawnej.

Lp.	Nazwa zadania	Realizator	Koszt zadania w złotych	Termin
1.	Pomoc dla rodziców dzieci zażywających narkotyki poprzez: 1/ informowanie rodziców o formach pomocy dzieciom i młodzieży zażywających narkotyki, 2/ wykrywanie zagrożeń narkotycznych występujących w rodzinach, 3/ uświadamianie członkom rodzin zagrożeń wynikających z narkomanii, 4/ dokonywanie przez pracowników socjalnych diagnozy sytuacji w rodzinach dotkniętych problemem narkomanii, 5/ prowadzenie grup wsparcia dla rodziców dzieci uzależnionych od narkotyków.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Pełnomocnik ds. uzależnień Instytucje i organizacje pozarządowe Środki masowego przekazu	2.000,00	Praca ciągła
2.	Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa: psychologicznego, pedagogicznego, terapeutycznego i prawnego.	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna Instytucje i organizacje pozarządowe	-	Praca ciągła
3.	Prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób eksperymentujących z narkotykami i członków ich rodzin.	Punkt Konsultacyjno – Informacyjny	-	Praca ciągła

Łączny koszt zadania- 2.000,00

7.	Prowadzenie kampanii edukacyjnych obejmujących problematykę narkomanii adresowanych w szczególności do młodzieży szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.	Pełnomocnik ds. uzależnień	2.000	Zgodnie z harmonogramem kampanii
----	--	----------------------------	-------	----------------------------------

Łączny koszt zadania- 11.000,00

Zadanie 4

Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów narkomanii.

Lp.	Nazwa zadania	Realizator	Termin
1.	Współpraca z organizacjami pozarządowymi, kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi z zakresu zapobiegania narkomanii.	Instytucje i organizacje pozarządowe Osoby fizyczne	Praca ciągła
2.	Organizowanie szkoleń dla realizatorów programu zadań z zakresu narkomanii.	Pełnomocnik ds. uzależnień	Praca ciągła

Zadanie 5

Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Lp.	Nazwa zadania	Realizator	Koszt zadania w złotych	Termin
1.	Prowadzenie działań związanych z integracją społeczną osób uzależnionych; - pomoc dzieciom narkomanów, w tym wspieranie świetlic opiekuńczo – wychowawczych, - wspieranie ruchów trzeźwościowych poprzez tworzenie bezpiecznych miejsc zdrowego stylu życia dla narkomanów po zakończonej terapii.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Instytucje i organizacje pozarządowe	2.000	Praca ciągła
2.	Prowadzenie stałego systemu informacji na temat działań podejmowanych w zakresie rozwiązywania problemów narkotycznych.	Pełnomocnik ds. uzależnień	-	Praca ciągła

Łączny koszt zadania- 2.000,00

Na realizację wyżej wymienionych zadań, została zabezpieczona w budżecie miasta kwota 15.000zł.

Ewaluacja Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii

Ewaluacja służy ocenie skuteczności działań podejmowanych w ramach realizacji Programu. Stanowi również podstawę jego modyfikacji. Ewaluacja jest współczesnym wymogiem realizacji każdego programu profilaktycznego.

Sposób realizacji:

1. Prowadzenie badań w zakresie:

- pełnego rozpoznania potrzeb populacji osób mających problemy z narkotykami w celu określenia priorytetów działań,
- monitoringu, dostępności, skuteczności, jakości oraz efektywności ekonomicznej różnych kategorii działań,
- monitoringu potrzeb i skuteczności działań profilaktyczno – terapeutycznych wśród dzieci i młodzieży oraz monitoringu szkolnych programów profilaktyki.